

Commentaar

Aanpak Afghanistan moet ouderwets vastberaden zijn

An de vooravond van de grote Afghanistan-conferentie in Den Haag heeft president Obama alvast zijn kaarten op tafel gelegd. De Verenigde Staten gaan hun militaire inspanningen opvoeren, maar tegelijk hun aanpak veranderen.

Washington ziet Afghanistan en het grensgebied van Pakistan voortaan als één strijdggebied. De veiligheids-situatie in Afghanistan is vooral ook verslechterd doordat Talibanstrijders in het Pakistaanse grensgebied een veilige schuilplaats vinden, waar ze zich kunnen bevoorraden en hergroeperen. Het gebied fungeert ook als een uitvalsbasis voor islamistische terroristen die er aanslagen beramen elders in Pakistan en plannen smeden voor een nieuwe fase van de wereldwijde jihad.

Naast het sturen van militaire versterkingen - waarvan de hoofdmoot al eerder was aangekondigd - benadrukt Obama dat hij de missie als zodanig op een nieuwe leest wil schoeien. Anders dan zijn voorganger maakt hij zich weinig illusies over de mate van (westerse) democratie die in Afghanistan kan worden ingevoerd. De operatie draait om het ontmantelen van het Al Qaida-netwerk en het verwijderen van een nieuwe machtsgreep van de Taliban. Om dat te bereiken is het echter van het grootste belang dat de missie kan bogen op de steun die ze aanvankelijk zowel onder de Afghaanse bevolking als op het internationale vlak genoot, maar die door het uitblijven van duurzame vooruitgang, zowel in militair als in economisch en bestuurlijk opzicht, duidelijk is afgebrokkeld.

Daarom wil Obama veel meer aandacht besteden aan wederopbouw en ontwikkelingshulp. Ook Pakistan wordt extra financiële hulp toegezegd, op voorwaarde dat daar het terrorisme met meer inzet wordt bestreden. De Amerikaanse president wenst niet te berusten in de twee kwaden die zo welig tieren in Afghanistan: de papaverleef en de corruptie. Hij staat achter de pogingen om in overleg te treden met 'gematigde' Taliban. En hij wil een internationale contactgroep opzetten voor de coördinatie van het Afghanistanbeleid; daarvan zouden onder andere Rusland, China, India en Iran deel moeten uitmaken.

Zowel de Afghaanse als de Pakistaanse regering heeft positief gereageerd op de stappen die Obama in het vooruitzicht heeft gesteld. Ook elders klinkt lof voor met name de bredere benadering en voor het grotere realisme dat hij streeft. Het is inderdaad verheugend dat de president de ernst van de situatie in Afghanistan (en Pakistan) onderkent en dat hij een koers uitstippelt waarbij de zorg voor veiligheid, het opbouwwerk en de diplomatie hand in hand gaan.

Maar applaus is goedkoop. Bij hetzelfde realisme dat in Obama wordt geprezen, past de erkenning dat er nog steeds een geconcentreerde inspanning moet worden geleverd, die zowel de blijvende inzet van manschappen als duurzame materiële hulpverlening vergt. Een vergelijk met 'gematigde' Taliban is voorlopig nog een wensdroom. Obama's nieuwe strategie kan alleen slagen met een dosis nederwetse vastberadenheid. Morzen in Den Haag en later

scholing van jongeren, die later politiek of bestuurlijk actief kunnen worden op basis van hun nieuw verworven kennis van de geleerde democratische waarden en politieke vaardigheden.

Het eerder genoemde centrale document ANDS geeft voor een dergelijke opzet veel aanknopingspunten, vooral in verband met het daarin behandelde Joint National Youth Program dat op dit moment door maar liefst acht Afghaanse ministeries en zeven internationale van de Verenigde Naties wordt voorbereid. Dat programma propageert nadrukkelijk scholing van Afghaanse jongeren in combinatie met het opbouwen en versterken van de Afghaanse democratie en goed bestuur. In termen van de wijze waarop tijdens de conferentie van volgende week de bakens zullen worden verzet, lijkt een dergelijke benadering van Afghaanse problematiek haast ideaal. De plannen liggen er in ieder geval. Nu is het aan de conferentie te besluiten hoe die zo snel mogelijk te implementeren.

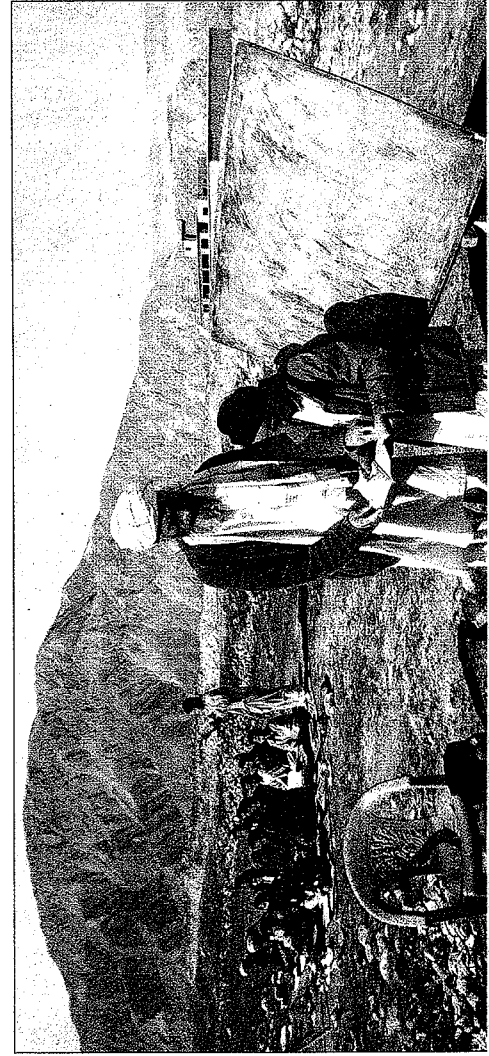
Bernard Bot is voormalig minister van Buitenlandse zaken en voorzitter van het Nederlands Instituut voor Meerpартijdemocratie (NIMD).

School Afghaanse jeugd in democratie

mentatie van het politieke land-schap als kwijnende politieke partijen. Bovendien lijken ze vooral de structurele kennisoverdracht te missen, getuige ook het feit dat het Afghaanse parlement op dit moment gedomineerd wordt door leden van een oudere generatie 'politici', deels voormalige krijsheren, wier democratische geloofsbrieven zeker niet ontbetwist zijn.

Jonge Afghanen zijn vaak analfabeet en politiek gedesoriënteerd

Daar zijn op zich al fenomenale uitdagingen, maar diepgaander nog en moeilijker, is een noodzakelijke mentaliteitsverandering die ten grondslag moet liggen aan welke vorm van democratische opbouw dan ook. Decennia van met wapens uitgevochten politieke conflicten hebben Afghanen wantrouwig gemaakt tegenover politiek in het algemeen, en democratie in het bijzonder. In het bijzonder - hun enthousiaste participatie in de verkiezingen ten spijt. Na de verdrijving van de Taliban

Topconferentie over Afghanistan

Andere prioriteiten dus. Daar is alvast consensus over. En in zijn algemeenheid is die er ook over de aard van de veranderingen. Meer nadruk op de lange termijn, op wederopbouw, op een geheel van samenhangende maatregelen, en op het politieke proces. Wat dat laatste betreft, onderstreept al in juni 2007 minister Van Middelkoop dat in Afghanistan het pleit niet met militaire middelen, kan worden beslecht, maar dat het zinniger is om de randvoorwaarden voor het politieke proces te creëren.

In een van de centrale documenten van de conferentie, de Afghanistan National Development Strategy (ANDS), opgesteld door de Afghaanse regering zelf, wordt dat alomvattende in een hoofddoelstelling: in het jaar 2020 moet Afghanistan zijn uitgegroeid tot een stabiele, islamitische, constitutionele democratie. Dat is wellicht wat al te optimistisch, maar de gerenommeerde International Crisis Group (ICG) laat in haar jongste beleidsadviezen (13 maart) een soortgelijke verwachting zien.

Een succesvolle stabilisering van Afghanistan is uitsluitend mogelijk door het opbouwen van robuuste democratische instituties. De ICG vindt er geen doekjes om:

De oppositie is groter dan de Taliban alleen

nationale gemeenschap wel wat assistentie verlenen, maar ze zullen niet werken als gevolg van instabiliteit, onzekerheid en een zwakke centrale regering. Er zijn verschillende redenen voor de crisis, zoals corruptie, ontoereikende sociale programma's en het ontbreken van een leidende partij die een stabiele, nolintrieke

President Obama wil met de gematigde Taliban gaan praten. Maar de oppositie is veel groter dan de Taliban, weet **Pyotr Goncharov**. Hou een Loya Jirga.

Morgen komt een keur aan internationale hoogwaardigheidsbekleders naar Nederland om afspraken te maken over de toekomst van Afghanistan. Na conferenties in Bonn, Londen en Parijs, zal men zich nu in Den Haag buigen over een alomvattende strategie in een regionale context.